

مقدمه خود وزارت امور خارجه است که یکی از اعضا که در اجرای وظایف خود سامی بوده نباید معزول بشود برای این معاذ که خود وزارت امور خارجه حاضر است و بدون هیچ ملاحظه هر کس خیانتی بکند معزول می شود.

آقاسید حسین - این شکایات خیلی وقت بود رسیده بود و سابقاً از معاون وزارت خارجه سؤال شد اظهار داشتند تحقیقات میکنم ولی جای افسوس است که اگر تحقیقی بکنند يك اندازه طول بکشد که مجدداً این همه شکایات از مردم برسد تقاضا می کنم توجه عاجلی بفرمائید از برای شکایات آنها که بیش از این تأخیر نیفتد (در این موقع معاون وزارت فواید عامه قانون معادن را تقدیم نمود.)

معاون وزیر فواید عامه - چون تا امروز دستور العمل معین نداشتیم که آنها بیکه می خواهند داخل کار شوند بچه ترتیب بآنها داده شود و چون مسئله معادن خیلی اهمیت دارد و باید کم کم عادت کنند که این معادنی که هست آنها را کشف و استخراج کنند که فایده آن عمومی باشد لازم بود قانونی برای آنها بنویسیم امروز تقدیم مجلس کردیم امیدواریم زودتر از مجلس بگذرد که بعد از این بتوانیم يك دستور العملی بدهیم که داخل در کار شوند.

رئیس - آقای شیبانی سئوالی از وزارت فواید عامه داشتید بفرمائید.

شیبانی - چند باغ از باغات دولتی که اشجار بریدنی از قبیل چنار و تبریزی و غیره دارد از قراریکه شنیدم دارند قطع می کنند و از قراریکه شنیدم قصر قجر، سلطنت آباد، دولت آباد، عشرت آباد، لشکرک این پنج باغ را باسم اینک اشجار خشک شده است مشغول بریدن هستند و لکن لشکرک تمام اشجارش قطع شده است آیا معاون وزارت فواید عامه اطلاع دارند چقدر بریده شده است با اجازه وزارت فواید عامه بوده و بچه عنوان بریده شده است و پول آن بچه مصرف میرسد.

معاون وزارت فواید عامه - مسئله باغات خیلی گهنة است یکوقت بنیاد باغات را در اول سال اجازه بدهند همین کار هم شد و قرار شد هر يك از این باغات را بمسئولین اجازه بدهند تفصیل این است که این باغات را قریب هشت هزار تومان اجازه دادند سوای باغ کرج که اول جزء اینها بوده بعد کمپانی اورا مجزی کرده و خارج شد عجاله آنچه بیکه اجازه داده این مبلغ است و بعد چون از وزارت مالیه قریب سی هزار تومان مطالبه میکردند حقوق آنها منحصر گردید بهشت هزار تومان دو هزار تومان اورا خود وزارت مالیه داد و شش هزار دیگر را فرار شد که امساله باغات و درختهای خشک و تبریزی را بآنها بدهد در عرض طلب ما همانطور اجازه دادیم درختهای خشک را هم نشان کرده اند و تمهین کرده اند که بریده شود و قیمت آنها تمام معین است از قراریکه در اداره است میخواهید بیاورم در اینجا با آقایان ارائه بدهم در باغ لشکرک و او شان تبریزیها انداخته شده آنها تبریزیهای رسیده شده

و اگر نمی انداختند خشک و بی مصرف میشد آنها از روی تمهین و معیزی اشخاصی که رفته اند شمرده اند و هنوز آنها را که بریده اند خارج نشده است و تا این وقت مقداری که فروخته شده است و اشخاصی قبول کرده اند که دوازده هزار تومان بآنها بدهند و پول این هارا بدهند از بابت طلب بیباغبانها در هر حال از اجاره باغات شش هزار تومان بآنها می رسد.

آقا میرزا احمد - در صورتی که وزیر علوم نداریم در این صورت این سئوالات از که می شود آن وقت اگر مجلس بخواهد سلب اعتماد بکند از کی سلب اعتماد می کند پس یا باید گفت معاون مسئول است یا باید حالا صبر کنید تا وزیر علوم معین شود.

رئیس - سئوال وزیر را در تحت مسئولیت نمی آورد فقط سئوال است اگر بخواهند استیضاح بکنند باید صبر بکنند تا وزیر مسئول معین شود حالا سئوالی است میکنند معاون یا وزیر يك جرایمی میدهد.

شیبانی - بعنوان سئوال میبرسم سلطنت آباد یا جای دیگر که هزار و دویست تومان اجاره داده اند و از قراریکه شنیده ام سیصد تومان اضافه کرده اند در صورتیکه محصولی نداشته است آیا سیصد تومان اضافه را از کجا تحصیل میکنند البته از فروش آب اجاره داده شده است اما این در نظر وزرای محترم و معاونین عظم مسلم است که وقتیکه اجاره داده شده بیباغبان نه آب را بروشد او بکلی باغ را از بی آبی خشک خواهد کرد باید این آب را نفروشد و الا باید گفت از آنجا صرف نظر شود و سالی نمیکرد که آن اشجار گرنه هم بواسطه آب ندادن خشک می شوند البته توجهی بفرمائید رفع این محظورات میشود.

معاون فواید عامه - اجاره این باغات معلوم است يك قسمت از این اجاره همان اجاره آب است دو هزار تومان یا هزار یا نصف تومان هر چه اجازه بدهند بمسئولین این اجازه راجع باب است منتهی با آنها قرار میدهم که با اجازه آب را بفرشند و مخصوصاً یکی از شرایط آن است و باید لشکرک را سیر آب نمایند و زیادی آنرا مصرف برسانند و مقش و معین تمام اینها معین شده است گردش میکنند ولی واقعاً درباره اشخاص نمی توان قسم خورد شاید این اشخاص تعطیل آب بکنند اگر غفلت بشود از طرف اشخاصی میشود که آب در دست آنهاست ولی باندازه که ممکن است تفتیش و توبه میشود اشخاصیکه مأمور این کارند رسیده کی می نمایند و مسئول هستند نمیتوانند غفلت از وظیفه خودشان نمایند.

[آقا میرزا ابراهیم خان تقاضای آقای وزیر عدلیه را بمضمون ذیل قرائت نموده] چون مسئله صدر الاسلام بمجلس آمده است و باید در حضور هیئت منصفه رسیدگی شود وزیر عدلیه تقاضا می نماید که شش نفر از نمایندگان انتخاب شوند که در محاکمه صدر الاسلام در مقام محاکمه با هیئت منصفه حضور داشته باشند.

معاذ الملک - این هیچ ممکن نیست وزراء می توانند يك هیئتی بخواهند ولی نه اینکه از طرف مجلس انتخاب شوند.

رئیس - جلسه آتیه روز ۳ شنبه و دستور آن بقیه دستور سابق مقرر در بقیه قانون دیوان مجالس بقیه استیضاح آقاسید حسین از دیلی [مجلس در وقت غروب ختم شد]

جلسه ۱۴۱

صورت مشروح روز ۳ شنبه

۸ شهبان ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت و ربع کم قبل از فروب بریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد.

صورت مجلس روز شنبه را آقای معاذ الملک قرائت نمود.

رئیس - در باب صورت مجلس اگر ملاحظاتی هست بفرمائید.

شیبانی - بنده در خصوص آب باغات از معاون وزارت فواید عامه سئوال کردم در صورت مجلس نوشته شده است چون ماهیسه يك هیئت تفتیشی نداریم که تحقیق کنیم که فلان باغ دولتی چه شده است آب دارد یا اینکه خشک شده برای این که در موقع سندیت داشته باشد خوب بود این مسئله در صورت مجلس نوشته شود حالا این صورت مختصر است تفصیل نویسهای مهم این نکات را ضبط و رعایت نمی کنند و طوری بروزانها ه صورت میدهند که مجدل و سر بسته است که نمی شود مطلبی از آن فهمید.

حاج مصدق الممالک - در اینجا نوشته شده است که وزیر امور خارجه گفتند در اینجا يك اختلاف نظری هست این همچو می فهماند که وزیر خارجه تا اندازه آنها را محق دانسته است در صورتی که ایشان مسلم دانسته بودند که اینها حق ندارند و بجهت اظهار داشتند که اختلاف نظری بوده است در عبارت.

ناصر الاسلام - بنده هم در باب همین اظهاریکه آقای حاج مصدق الممالک فرمودند و هیچ اهمیتی بآن داده نشد عرض می کنم اظهاری را که آنروز وزیر امور خارجه کردند تا اندازه توضیح نشده است خواهش میکنم خود ایشان را بخواهید که حاضر شوند و کلمات خودشان را توضیح بدهند اگر مقصودشان آن معنی است که بعضی ها توهم کرده اند که معلوم می شود و اگر هم اینطوری که در اینجا نوشته شده است که ذر وجهین است معلوم خواهد شد بعقیده بنده درین خصوص باید توضیحی داده شود.

[تلگرافی از سجنه از طرف نظر علیخان قرائت شد مشعر بر اینکه این بنده ۳ ماه است برای اعاده امنیت و وصول مالیات بر حسب امر ایالت و تقیبه اشرار اقدامات دارد و بعضی از الوار قیاد را که شرارت نموده بودند بمعیت جناب ضرعام السلطان تنبیه نموده سردار آنها را جناب ضرعام السلطان می آورد و اموال مسروقه هم از اشرار گرفته شده بصاحبان آنها مسترد خواهد شد.]

حاج عز الممالک - مطابق نظامنامه داخلی

کلیه این تلگرافات باید بکمیسیون عریض برود و از آنجا اگر صلاح دانستند بمجلس بیاید.

رئیس - يك مطلبی را که کار برای استحضار مجلس شورای ملی می نویسد باید با اطلاع نمایندگان برسد که مسبوق و مستحضر باشند.

منتصر السلطان - میخواستم عرض کنم حال که این تلگرافات خوانده شد خوبست که سابقه آنرا هم بدانیم که از يك مقام رسمی این امر شده است یا اینکه شخصاً خودش این اقدام را کرده است و باید فهمید که بحکم کی این اردو را کشیده است و رفته است اگر بحکم يك مقام رسمی بوده است که معلوم شود و اگر خودش شخصاً این اردو را حرکت داده است که بدانیم.

رئیس - خودش در تلگراف اظهار کرده است که بامر حکومت این اقدام را کرده است (آقا میرزا ابراهیم خان استیضاح نامه آقای حاج آقا را به مضمون ذیل قرائت نمود).

خدمت حضرت آقای رئیس دامت تأییداته - این بنده از آقایان رئیس الوزراء و وزیر مالیه در خصوص بودجه کل استیضاح می نماید متنی است اطلاع داده شود که برای جواب حاضر شوند.

منتصر السلطان - بنده عرض می کنم مطابق نظامنامه داخلی در موارد استیضاحات باید از مجلس رأی گرفته شود و قبول شود آنوقت فرستاده شود و بنده هم روزی می بینم استیضاحات نوشته و خوانده میشود و بدون اینکه مجلس رأی بدهد و قبول کند فرستاده می شود درست است که قانون اساسی حق می دهد که هر نماینده استیضاح نماید ولی ماده چهل و چهار نظامنامه داخلی می نویسد (هر نماینده ای که از وزیری میخواهد استیضاح نماید باید تقاضای خود را کتیباً بر رئیس داده و موضوع استیضاح را در ضمن معین نماید. رئیس آنرا در مجلس قرائت میکند و مجلس باید آن تقاضا را قبول نموده و پس از آنکه از اظهارات وزیر یا وزراء در باب تعیین روزیکه استیضاح باید بعمل آید مستحضر شد بدون مباحثه در اصل موضوع قرار روز استیضاح را بدهد) مطابق این ماده باید در خصوص استیضاحات از مجلس رأی گرفته شود بعد از آنی که مجلس آن تقاضا را قبول کرد فرستاده شود.

رئیس - اینکه نوشته شده است مجلس باید قبول کند معنی آن نه این است که مجلس مختار است که قبول بکند یا نکند بلکه معنی آن این است که مجلس باید قبول بکند و الا هر نماینده که استیضاح مینماید مجلس نمی تواند بگوید که شما استیضاح نکنید فقط بوزیر حق داده میشود که تعیین وقت آن را بنماید.

حاج سید نصر الله - این دو معنی شرط تعیین هست بلکه معنی آن این است که هر نماینده که استیضاح میکند مجلس مجبور است بپذیرد و الا این نماینده از سمت نمایندگی منخلع است هر و کیلی وظیفه اش این است که هم سؤال کند هم استیضاح کند مجلس هم حتماً باید آن سؤال یا استیضاح را قبول کند.

رای زایورت شبهه ششم راجع آقایان آقا سید علی آقای یزدی و آقا میرزا رضا خان نمایندگان یزد قرائت شد شبهه صححت انتخاب ایشان را تصدیق کرده بود.

حاج سید ابراهیم - بنده می خواهم عرض کنم انتخاب کرمان و یزد از بدبختی يك مشکلی شده است در خصوص انتخاب کرمان که از پنج نفر دو نفر قبول شدند بکنفر که استعفاداد و دو نفر دیگر حالشان حال بلا تکلیفی میشود آنها نه میدانند که باید عوض را انتخاب کنند تا اینکه جلسه تشکیل داده انتخاب کنند و نه مجلس میتواند عوض آنها را انتخاب نماید و بعد از این همه مدت کرمان دو نفر و کیل در مجلس دارد در خصوص یزد هم که اینطور اشکال میشود در هر صورت بنده استعفا دارم که بعد از رأی گرفتن در باره آقا میرزا رضا خان تا که بشود که باطل یزد اخطار کنند که هم بقیه کلای خودشان را انتخاب نمایند نه اینکه بهمین دو نفره اکتفا شود در خصوص انتخاب کرمان هم يك ترتیبی داده شود که سایر و کلای هم انتخاب شود.

رئیس - در خصوص انتخاب کرمان که فرمودید تکلیفش معین است و با آنجا هم اخطار شد که شما باید عوض آنها را که استعفا داده اند انتخاب کنید و در باب این انتخاب هم البته بعد از آنی که تکلیف معین شد البته با آنها اخطار خواهد شد.

صوبع الدوله - در خصوص استیضاح میخواستم عرض کنم قانون اساسی ما با اصرار میگوید باید ۱۰ نفر آنرا امضاء نمایند و همراه باشند حالا باید دید که با این استیضاح ۱۰ نفر همراه هست یا نه (گفته شد که آن لایحه قانونی است که محتاج همراه بودن امضاء ۱۰ نفر از نمایندگان است در خصوص استیضاح همچو چیزی در نظامنامه داخلی نیست.)

رئیس - حالا درین باب مذاکره نمی کنیم آقایان نمایندگان يك مراجعه بنظام نامه داخلی بکنند اگر لازم شد در این خصوص مذاکره میشود که رفع اشتباه شود.

محمد هاشم میرزا - آرزو که مذاکره در خصوص نمایندگان یزد بحال خود باقی ماند در خصوص اینکه در راپورت نوشته بود که آقای حاج امام جمعه از رأی دادن متمرد شدند مذاکره شد که آیا قبول وکالت را کردند و از رأی دادن امتناع نمودند یا اینکه اصلاً وکالت را قبول نکردند و آرزو گویا بعضی توضیحات دادند اگر آن اعتراض رفع شد دیگران که اعتراض نداشتند و هر قدر مذاکرات بکنند مکررات خواهد بود.

حاج فاتح الملك - بنده گمان میکنم که در موضوع آقای آقا سید علی آقا آقا میرزا رضا خان که گفتگوئی نیست شبهه هم که انتخاب را تصدیق کرده است حالا در موضوع يك نفر که آقای امام باشد اگر گفتگوئی باشد گمان می کنم که درباره آن دو نفر باید رأی گرفته شود تا اینکه برای آن یکنفر هم تکلیفی معلوم شود.

آقا میرزا ابراهیم خان - بطوریکه خود آقای حاج امام جمعه بریر روز اظهار فرمودند این که عبارت این است که نماینده کی قبول کردند ولی از دادن

رای امتناع نمودند حالا که در اینجا اشکالات تولید شده است در بودن خودشان مذاکرات زیادی است ممکن است خودشان بدو کلمه قطع این مذاکرات را بنمایند یعنی اگر از قبول وکالت امتناع کرده اند که بجای ایشان يك نفر در درجه اول انتخاب شود و اگر از دادن رأی امتناع نموده اند که اشکالی ندارد.

رئیس - بلی چنانچه گفته شد فقط در مورد آقای حاج امام جمعه چون سمت دیگری پیدا کرده اند قدری محل گفتگوست ولی بنده گمان می کنم باید در باره ایشان هم رأی گرفت بعد از آنی که معین شد نمایندگان ایشان از طرف یزد است آنوقت می توانند استعفا بدهند یا سمت دیگری را قبول کنند و اگر که نماینده کی یزد را قبول کردند که آنوقت عوض ایشان بقرعه معین میشود.

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - مادر شبهه با بنابر اینکه آقای حاج امام جمعه امتناع کرده است با اکثریت رأی دادیم و این انتخاب را تصدیق نمودیم حالا اگر استعفادادند و از قبول انتخاب امتناع کرده اند که بعقیده بنده باید مجدداً انتخاب شوند.

رئیس - از قراری که از خارج و از خود آقای امام جمعه که حالا اینجا نشریف دارند شنیدیم فقط امتناع از رأی دادن کرده اند نه از قبول وکالت در این صورت گمان نمی کنم در این خصوص اشکالی باشد.

افتخار الواعظین - امروز وقتیکه این راپورت خوانده شد بعضی از آقایان درباره آقای آقا سید علی آقا اعتراض داشتند و بهمین جهت هم آرزو میکنم نشد که رای گرفته شود و مادر خصوص آقای امام این بدیهی است که بعد از اینکه قبول این سمت را کردند از آن سمت وکالت خودشان مستعفی هستند.

رئیس - حالا نباید در اینخصوص رأی گرفت که به بنییم مجلس نمایندگان ایشان را تصویب میکند یاخیر اگر مجلس نمایندگان ایشان را تصدیق کرد آنوقت اختیار با خودشان است که هر کدام از این دو سمت را قبول نمایند و اگر رد کرده اند این خواهد بود که ایشان از سمت نمایندگی یزد استعفا داده اند.

معاضد السلطنه - نه در حق آقای میرزا علی اکبر خان این رأی گرفته شد و نه در حق حاج میرزا یحیی دیگر نمی دانم در این خصوص چه طور رأی گرفته میشود.

کاشف - در جلسه گذشته مذاکرات در این خصوص مفصل شد و قرار شد رأی بگیریم حالا هم هر قدر مذاکرات در این خصوص بشود همان مذاکرات گذشته خواهد بود در صورتیکه باید رأی بگیریم خوبست در خصوص آن دو نفر رأی گرفته شود و در باب یکنفر دیگر که آقای امام جمعه قبول نکردند رجوع کنید که خودشان انتخاب نمایند.

محمد هاشم میرزا - اینکه گفته میشود شبهه تصدیق کرده است شبهه از روی اعتبارنامه تصدیق کرده است و در آنجا می نویسد که آقای امام جمعه از دادن رأی امتناع جستنند و ظاهر این عبارت این است که نماینده کی قبول کردند ولی از دادن

رای امتناع نمودند حالا که در اینجا اشکالات تولید شده است در بودن خودشان مذاکرات زیادی است ممکن است خودشان بدو کلمه قطع این مذاکرات را بنمایند یعنی اگر از قبول وکالت امتناع کرده اند که بجای ایشان يك نفر در درجه اول انتخاب شود و اگر از دادن رأی امتناع نموده اند که اشکالی ندارد.

حاج امام جمعه - چندماه قبل از این یعنی در اوایل مجلس اهالی یزد تلگرافی بنده کردند که مرا در درجه اول بنمایند کی انتخاب کرده اند آن وقت از من رأی خواستند من بشخص امینی که او را بدرستی احراز کرده بودم رأی مخفی خودم را باو دادم و گفتم که هر وقت که بنامش رأی بگیرند شما این رأی مرا ببرید آنجا و داخل آراه بکنید بعد از چندماه بواسطه بعضی محظورات و بعضی کارها از آن رأی که داشتم منصرف شدم و نتوانستم آن رأی را بدهم این بود که بان آدمی که رأی خودم را باو داده بودم گفتم آن رأی را نگاهدار و در مرتبه ثانی که تجدید انتخاب شد باز دمرتبه تلگرافات عهده از آنجا بخوادم و بوزارت داخله رسید قبل از ماه شعبان که ما شما را در درجه اول انتخاب کردیم حالا برای انتخاب درجه دوم رأی بدهید من نوشتم که رأی ندارم حتی اینکه ثانیاً نوشتند بخودتان چه طور گفتم درباره خودم هم رأی ندارم تفصیل از این فرار بود و این استعفا نبود که محتاج بانقدر مذاکره باشد فقط امتناع از رأی دادن بود و گمان نمیکنم که محتاج با این مذاکرات باشد.

رئیس - خوب از قراری که فرمودند توضیح شد دیگر اشکالی باقی نمانده است حالا باید رأی گرفت اول درباره آقای سید علی آقای یزدی.

حاجی شیخ اسد الله - اعتبار نامه اینها که یکی است و انتخاب ایشان هم که يك کیفیت بهم آمده است در این صورت خوبست يك مرتبه درباره تمام (گفته شد مطابق نظامنامه داخلی باید درباره یکی یکی از اینها رأی گرفت)

حاج سید ابراهیم مدرسی - در باب انتخاب آقای امام جمعه خوئی چون انتخابشان در مجلس قبل از انتخاب ایشان در یزد بود و این مانع نمایندگی ایشان شده است پس باید عوض ایشان در یزد انتخاب شود و در باره آقای سید علی آقا دیشب من شنیدم مجدداً کافدی نوشته است استعفا داده اند و در این صورت نمیدانم چه طور درباره ایشان رأی گرفته میشود.

رئیس - همچو چیزی که می فرماید آقای آقا سید علی آقا هنوز استعفای خودشان را ننوشته اند در صورتیکه مادر اینجاری بگیریم بعد استعفا بدهند آنوقت عوض ایشان را باید مجلس انتخاب نماید و بنده بکلی برخلاف این ترتیب هستم و هیچ دلخوش نیستم که اینحق از اهالی یزد سلب شود پس خوبست اولاً از ایشان استفسار شود چنانچه استعفا خواهند داد رأی گرفته شود رجوع شود که در یزد عوض ایشان را انتخاب نمایند.

رئیس - ما مکلف نیستیم که از شخصی که حالا انتخاب شده است سؤال کنیم که شما این انتخاب را تعیین میکنید یاخیر وظیفه ما این است که در باره ایشان رأی گرفته

بعد از قبول شدن ایشان اطلاع بدهیم قبول چه بهتر قبول کردند نکردن عوض ایشان انتخاب میشود.

افتخار الواعظین - امروز نظر بنده هست وقتی که این راپورت خوانده شد آقای آقا میرزا احمد فرمودند خود آقای آقا سید علی آقا کافدی بوزارت داخله نوشته اند و استعفا کرده اند علت هم همین شد که گفتند مخالف پیدا شد و نمیشود رأی گرفت تابعی و توزیع شود.

محمد هاشم میرزا - آقای آقا سید علی آقا اگر باید استعفا نمایند نباید بمجلس یا بوزارت داخله بفرستند باید بعوض انتخابیه بفرستند.

حاج سید ابراهیم - عرض میکنم در اینباب اگر هم رأی بگیریم مجبورید ولی اگر استعفا دادند خوب است قبل از رأی ملاحظه و قرائت نمائید که عوض ایشان را مجلس انتخاب نماید رجوع شود تادر حوزه انتخابیه معین شود.

رئیس - اینکه میفرماید صحیح است بهتر این است که در ولایات انتخاب شود اما مکلف نیستیم که قبل از آقای آقا سید علی آقا سؤال کنیم که شما استعفا میدهید یا قبول میکنید.

محمد هاشم میرزا - آقای آقا سید علی آقا اگر از نمایندگی بخواهند استعفا بدهند باید بعد از رأی دادن مجلس بنمایند کی ایشان استعفا بدهند.

افتخار الواعظین - از قراری که معلوم میشود ایشان قبول نمایندگی را کرده اند برای اینکه اگر استعفا میدادند تا بحال بمکر حوزه فرستاده بودند پس حالا بعقیده بنده باید در اینخصوص رأی گرفت چنانچه بعد از قبول شدن استعفا دادند مجلس باید عوض ایشان را انتخاب نماید و این مسئله هم باید تعقیق شود که این امتناع را در حوزه انتخابیه کرده اند یاخیر.

رئیس - بنده آرزو عرضی که کردم این بود که عرض کردم در اینباب رقه آقای آقا سید علی آقا در جواب رقه وزارت داخله که استعفا از قول ایشان این نمایندگی را کرده بودند نوشته بودند در صورتیکه انتخابات یزد را صحیح نمیدانیم قبول یا نه قبول موقع ندارد و این نه امتناع است نه استعفا و این رقه را هم مجلس شورای ملی نمیتواند رسبیت بدهد.

ناصر الاسلام - بنده در جزو اخیر فرمایش آقای میرزا اسد الله خان همراهم که حتی القوه باید طوری کرد که نمایندگان در حوزه انتخابیه منتخب شوند ولی در این مسئله از قراری که معلوم میشود آقای آقا سید علی آقا قبول کرده اند برای اینکه در درجه دوم اظهار رأی کرده فقط آقای امام جمعه امتناع نموده اند در اینصورت ما نباید بگوئیم که ایشان قبول میکنند یاخیر ما باید الان درباره ایشان رأی بگیریم بعد از قبول شدن اگر استعفا دادند مجلس بکنفر را باید بجای ایشان انتخاب نماید راپورتی را که شبهه داده است ما را کفایت میکند و هیچ محتاج تحقیقات خارجی نیست.

آقا میرزا احمد - آقای افتخار الواعظین در ضمن اظهارات خودشان يك نسبتی به بنده دادند که بنده آرزو عرض کردم که آقای آقا سید علی آقا در وزارت داخله نوشته اند اظهار کرده اند که من این انتخاب را صحیح نمی دانم و در صورتیکه خود نماینده انتخاب خود را باطل بدانند تعجب میکنم که چه طور شبهه تصدیق می نمایند نمایندگی او را و حالا که مجلس آن رقه را رسبیت نمیدهد و

با راپورت شبهه موافقت دارد بنده هم مرضی ندارم خوب است رأی بگیریم که این مذاکرات ختم شود و اینکه آقای آقا میرزا اسد الله خان فرمودند که از ایشان استفسار کنیم به بنییم قبول میکنند یا نه کنده ما رأی نمیگیریم نمی توانیم این اقدام را بنماییم بعد از اینکه رأی گرفته شد و ایشان به نمایندگی پذیرفته شدند اگر قبول نمی کنند خودشان استعفا خواهند داد دیگر محتاج به سؤال مجلس نیست.

سلیمان میرزا - اگر آقایان نظامنامه داخلی را خوانده بودند این قدر مذاکره نمی کردند و اگر بفرض استعفا نامه آقای آقا سید علی آقا روی میز هیئت رئیسه هم حاضر بود تصدیق میکردند که باید درباره ایشان رأی گرفت برای اینکه ماده ۱۴۷ نظامنامه داخلی اینطور میگوید هر نماینده که بانتخاب او رسیدگی وسعت آن معلوم شده است می تواند از شغل نمایندگی استعفا بدهد هر گاه نماینده قبل از رسیدگی استعفا بدهد این مسئله باعث توقیف رسیدگی نخواهد شد.

در این صورت بنده عرض میکنم باید در اینخصوص رأی گرفت بعد از قبول شدن اگر آقای آقا سید علی آقا مایل نیستند و قبول نمی کنند استعفا خواهند داد (اغلب تصدیق کردند.)

رئیس - جمعی هستند که میخواهند در اینباب مذاکره نمایند و این مطلب چندین محتاج مذاکره نیست رأی میکنیم اول درباره آقای آقا سید علی آقا هر کس موافق راپورت شبهه بنمایند کی ایشان را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند.)

رئیس - با اکثریت تصویب شد حال رأی میکنیم درباره آقای میرزا رضا خان هر کس ایشان را موافق راپورت شبهه بنمایند کی یزد می پذیرد قیام نمایند [بجز اغلب قیام نمودند.]

رئیس - حالا بنده تصور میکنم بموجب نظامنامه داخلی که خوانده شد باید در باب آقای حاج امام جمعه هم رأی گرفت.

حاج آقا - در باب آقای آقا سید علی آقا بنده اجازه خواستم داده نشد که مطالب خود را عرض کنم و حالا در باب آقای امام جمعه اگر چه در اینخصوص در اسو کلای کرمان سابقه داریم ولی بنده تصور میکنم که این بدیهی است که بعد از اینکه آقای امام جمعه در مجلس منتخب شدند طبناً نمایندگی یزد مستعفی خواهند بود و گمان میکنم هیچ موافق قانون نباشد که ما با این ترتیب در حق ایشان رأی بگیریم و بعد از قبول شدن از آنجاییکه مستعفی هستند عوض ایشان را مجلس انتخاب نماید و این رابطه با روح مشروطیت و قانون و معنی وکالت مخالف میدانم و آماده نظامنامه هم هیچ ناظر باین مطلب نیست که ما در حق يك کسیکه میدانیم مستعفی است رأی بگیریم و بعد از قبول شدن عوض او را در مجلس انتخاب کنیم و این حق را از مجلس انتخاب سلب کنیم این يك مطلبی است که سابقه دارد مثل آنکه در خصوص آقای آقای میرزا علی اکبر خان و حاج میرزا یحیی بکرمان راجع شد در اینخصوص هم البته باید بآنها اعلام کنید که آقای امام جمعه مانع دارند و نمی توانند قبول کنند تا عوض ایشان را معین کنند.

رئیس - بنده هیچ دلیل ندارم که عوض نمایندگان مستعفی یا متوفی در مجلس انتخاب شود و خیلی متأسفم از آن ماده نظامنامه انتخابات ولی عرض میکنم

که حضور آقای حاج امام جمعه بالاتر از این نیست که استعفای کتبی ایشان حاضر نباشد آیا در صورتیکه استعفا داده بودند ما در باره ایشان بموجب این ماده نظامنامه داخلی رأی نمیگرفتیم.

حاج آقا - بموجب همین ماده نظامنامه داخلی میفرمائید نباید رأی گرفت برای اینکه این ماده میگوید باید رسیدگی کرده باشد رأی گرفت.

وکیل الرعایا - بنده میخواستم عرض کنم این انتخابی که در خصوص آقای امام جمعه در مجلس شده است چون يك انتخابی است که ممکن است سهولت عوض ایشان را معین کرد خوبست ایشانرا بنمایندگی یزد بپذیریم آنوقت عوض ایشان را از علمائیرا که معرفی شدند معین کنیم (جمعی انکار کردند که باین ترتیب نمیشود)

وکیل الرعایا - بصراف انکار که بنده متقاعد نمی شوم دلیل بنده منطقی است و وقتی متقاعد میشوم که بکنفر دیگر همینطور در جواب بنده دلیل منطقی ذکر نماید.

ناصر الاسلام - این مسئله را که تصویب کردند هم سابقه دارد هم منطقی است برای اینکه اگر ایشان را در گیلان بنمایندگی انتخاب نمایند باینکه در همدان انتخاب شده اند و باین سمت در مجلس شورای ملی معرفی شده اند ممکن است که نمایندگی گیلان را قبول نمایند واضح است که نمیشود پس در این صورت برای چه اینقدر مذاکره می شود در صورتی که آقای امام جمعه در مجلس بیگسستی معین شده اند دیگر لازم نیست که درباره ایشان رأی گرفته شود برای اینکه طبعاً مستعفی هستند و باید عوض ایشان در یزد معین شود.

عز الملک - مسئله آقا میرزا علی اکبرخان دهخدا گویا دلیل است برای اینکه باید در باره آقای امام رأی گرفته شود برای اینکه ایشان را قبلاً در مجلس انتخاب کرده بودند آنوقت گفتند دیگر نمیشود بنمایندگی کرمان قبول شوند و حالا باید بدانیم انتخاب درجه اول آقای امام در یزد مقدم بر انتخاب ایشان در مجلس است یا بالعکس وقتی معین شد باید تعیین دویم را قبول کنیم تاریخ انتخاب ایشان در یزد مسلح شهر رجب المرجب و تاریخ تعیین ایشان را هم بجزء هیئت علمیه در صورت مجلس ملاحظه بفرمائید که در چه تاریخ است اینمذاکره ختم خواهد شد.

کاشف - بنده خیلی متأسفم از اینکه ماها حفظ نزاکت مجلس را نمیکنیم و در ضمن مذاکرات حرف میزنیم هیچکس ملتفت نمی شود این مقایسه را که میکنیم طرف نسبت نیست برای اینکه آقا میرزا علی اکبرخان قبل از آنی که در درجه دوم انتخاب شوند در مجلس منتخب شدند.

و در اینجا بفرماید که انتخاب درجه اول آقای امام جمعه در یزد مقدم بوده است ولی در انتخاب درجه دوم بواسطه اینکه در مجلس بجزئیات هیئت علمیه معین شدند این سمت مانع است از اینکه ایشان را بنمایندگی انتخاب کنند گمان میکنم در این صورت اشکالی در اینخصوص نباشد باید رجوع کرد بیزد که عوض ایشان را انتخاب نمایند و محتاج برای گرفتن هم نیست.

رئیس - مذاکره اغلب خیلی طولانی شده معلوم میشود این یکمطلبی است که مذاکره لازم دارد

پس امروز مذاکره در این مطالب را میگذاریم بماند تا آقایان نمایندگان هم مطالعات خودشان را در نظامنامه هم بفرمائید بعد اگر لازم شد در جلسه دیگری در اینخصوص مذاکره می نمائیم.

(شروع شور اول در بقیه قانون دیوان محاسبات شده ماده ۳۰ پیشنهاد وزیر راجع بمواجب اعضاء قرائت شد بعد از مذاکرات آقایان مؤتمن الملک و اسان الحکما پیشنهاد کردند این ماده بکلی حذف شود بعد از آن در مرتبه از مواد ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ و ماده اضافه شده که از طرف کمیسیون پیشنهاد شده بود شور و مذاکرات لازمه بعمل آمد.)

رئیس - خاطر آقایان مسبوق است که لایحه مستخدمین خارجه یعنی راجع بملیت مستخدمین خارجه تمام شد فقط یکماده آن باقی مانده است که وزیر تشریف بیاورند شور در آن بعمل آید خوب است که اگر مجلس مصلحت بداند اجازه بدهد مابقی آن لایحه یعنی آنچه را راجع است بتعیین عده و شغل آنها رجوع کنیم بکمیسیون داخله و مالیه و عدلیه تا اینکه کمیسیونها نظریات خودشان را کرده بلکه انشاءالله تعالی تاروز شنبه در بیاید و بگذرد

(گفتند صحیح است.)

آقای میرزا ابراهیم خان - بنده در باب ملیت مستخدمین آنطوری که مسبوق هستم که رأی داده شد در باب تعیین عده و شغل آنها که میفرمائید رجوع شود بکمیسیونهای وزارتخانها بچه کلمه عرض کنم که بی ارادتی هم نشده باشد همین قدر عرض میکنم که شاید آن نظر دقیقی که باید در وظیفه تمام مملکت ما داشته باشد بهتر این است که يك کمیسیونی ما اینجا منتخب کردیم برای تعیین پروگرام و دستور مجلس اگر آقایان محترم اجازه بدهند تصویب بکنند این پروگرام را هم راجع بکنند که در آن کمیسیون با يك وقت نظری عده آنها را برای هر وزارتخانه معین کنند

فهییم الملک - بنده مقصود این فرمایش آقای آقا میرزا ابراهیم خان را نفهمیدم چه کمیسیونی در مجلس معین شده است و نمی دانم چطور می شود که يك کمیسیونی را ترجیح می دهند بر سایر کمیسیونها بنده تصور میکنم که کمیسیون مالیه برای اینکه اعضائی را که برای وزارت مالیه پیشنهاد کرده اند به آنجا رجوع شود بهتر حاضر باشند معین کنند که چند نفر بچه سمت معین شوند همچنین سایر کمیسیونها و باید آن کمیسیون چندین روز در اینباب منعقد شود و مذاکره نمایند در صورتی که این کمیسیونها بواسطه اطلاعاتی که دارند شاید در دو جلسه اینکار تمام شود حالا دیگر نمی دانم بچه ملاحظه باید بکمیسیون دیگری رجوع شود و آنقدر این کمیسیونها را عاری دانسته و لازم دانسته که يك کمیسیون دیگری معین کنند که این کارها را بآنجا رجوع نمایند

عز الملک - بنده خیلی تعجب کردم از فرمایش آقای آقا میرزا ابراهیم خان و این فرمایش بکمیسیونها برخورد.

آقای شیخ اسدالله - بنده عرض می کنم

که مطابق قانون باید همان کمیسیونها رجوع شود و محض این وقت نظری که فرمودند در اینباب مخالف هستم و باید آن هیئت هم در کمیسیون حاضر شوند و رسیدگی و دقت نمایند.

رئیس - مخالف قانون نیست لیکن مناسب است که بکمیسیون های مخصوص رجوع شود.

آقای میرزا ابراهیم خان - بنده عرض کردم آن کمیسیونی که از برای آن پروگرام معین شد چون آن کمیسیون تا اندازه اقراری کنم که اطلاعات آنها از من بیشتر است و کاریرا که می کنند با نهایت بصیرت و از روی اطلاع می بینم چنانچه خود بنده یکی از اعضاء کمیسیونها هستم و اقرار می کنم که بصیرت آنها از بنده بیشتر است و بنده عرض می کنم که يك همچو امر مهمی را که مربوط بجلب مستخدمین خارجه باشد رجوع بآنها بکنیم اولی واقع می دانم و تصور نمیکنم که کمیسیونهای دیگر که سند باشند که این امر چرا را به آنها راجع نمی شود بجهت اینکه این يك امری نیست که از طرف وزارتخانها رجوع شده باشد و راجع بمورات داخلی و طرح دعوائی باشد يك کاریست خیلی با اهمیت باید يك طوری دقت بکنند که بعد از این اسباب زحمت و ندامت نباشد.

ارباب کیخسرو - اولاً در مقابل فرمایش آقای آقا میرزا ابراهیم خان عرض میکنم اشخاصی برای این کمیسیونها معین شده اند باز آن اشخاص حضور دارند در مجلس و میتوانند ملاحظاتی خودشان را بنمایند و هنوز هیچ معین نشده است چه کرده اند تا اینکه اینکار هم بآنها رجوع شود مسئله دیگر در باب کمیسیونها که فرمودید تا هفته دیگر تمام شود اگر این رجوع شود بکمیسیون قوانین مالیه کمیسیون قوانین مالیه هم مقرر شد است هفته يك جلسه منعقد شود از این هفته رفت تا هفته دیگر مگر اینکه با آن کمیسیونها فوق العاده منعقد شوند که باین کار رسیدگی کنند.

رئیس - بنده خودم قصدم همین بود که اگر مجلس تصویب بکند همین استدعا را بکنم و بعد از این کمیسیونها جلسه فوق العاده برای این کار بکنند.

معاذ الملک - بنده عقیده ام این است که اینکار برای اینکه زودتر بگذرد کمیسیونهای مربوطه که بنشینند و عده اینها و ارتباط بینشان را معین نمایند هم کارشان زود تمام میشود مخصوصاً بنشینند يك جلسه بکنند عده اینها را معین کنند.

حاجی سید ابراهیم - همان طور که رئیس فرمودند ممکن است يك جلسه فوق العاده برای اینکار بکنند و این هیچ لازم نیست که بکمیسیون مختلط و نه بکمیسیون خارجه رجوع شود خود وزیر که حاضر شود بهتر اطلاع دارد.

رئیس - مذاکراتی در این باب لازم نیست ممکن است رأی بگیریم.

آقای سید حسین اردبیلی - بنده عقیده ام این است که لازم برای گرفتن نیست و در این جا بترتیب قانونی معاون حاضر شده توضیحات خود را

خواهد داد که بعد از آن آقایان هم در مجلس ملاحظاتی خود را نیز مینمایند و تصویب میشود و میگذرد .

دکتر علیخان - بنده میخواستم عرض بکنم هیچ نمی دانم این مذاکره برای چه شد و گمان این بود و حالا در کمیسیونها مشغول مذاکره هستند حالا آقای رئیس اظهار میکنند که مجلس رای میدهد با اینکه رجوع شود بکمیسیونها این مذاکرات هیچ لازم نبود بایستی همان روزی که رای دادیم که ماده که راجع به کمیسیون است بآن کمیسیون رجوع شود که حالا گذشته باشد و فقط تعیین عده باقی می ماند و آنهم در نیم ساعت با وزیر یا معاون وزیر تمام میشود .

رئیس - اکثریت مجلس این است که همان بکمیسیونهای داخله و مالبه و عدلیه رجوع شود .

آقای ادیب التجار از معاون وزارت مالبه سوالی داشتید بفرمائید .

ادیب التجار - چون جناب حاجی آقا در باب بودجه استیضاح دادند سئوالم را مخصوصاً میکنم خواهش میکنم استدعا میکنم سئوال می کنم که بفرمائید بودجه وزارت خانه ها کی بمجلس خواهد آمد و هم بفرمائید که بودجه وزارت خانه ها تا امروز رسیده است یا نرسیده است .

معاون وزارت مالبه - همان قسم که چند روز قبل عرض کردم تا وقتی که بودجه ها از وزارت خانه ها بمجلس نرسد وزارت مالبه هم نمی تواند یک روزی را معین کند که بودجه کی بمجلس می رسد فقط از وزارت خانه ها از معارف مختصر بودجه رسیده است و از سایر وزارتخانهها هنوز نرسیده است .

ادیب التجار - سئوال دیگری داشتم سئوالم از بابت حقوق ارباب حقوق بود که خیلی شکایات از هرجا از هر ولایت که اغلب اینها بی بضاعت و پریشان و فقیر هستند و مخصوصاً از قزوین خیلی در این باب نظلمات رسیده است از معاون مالبه درینخصوص سئوال می کنم چه اقدامی شده است .

معاون - وزارت مالبه تقریباً مطابق تصویب همان بودجه قوی نیل که مجلس در باب ارباب حقوق داده حکم کرده است که برسم علی الحساب تومانی پنج هزار بار ارباب حقوق بدهند تا یک گشایش پیدا شود بقیه را هم بدهند .

معاضد الملک - چند روز قبل بعضی سئوالات از معاون وزارت مالبه کردم یک فقره راجع بود بودجه جواب دادند ولی در سایر فقرات فرمودند چون از سابقه اطلاع ندارم بعد جواب میدهم مجدداً سئوالات خودم را بهیئت رئیس عرض کردم بوزارت مالبه فرستادند حالا آن سئوالات را تجدید می کنم اولاً یکی از این سئوالات این بود که ناموقمی که بودجه از مجلس می گذرد حقوق دوایر دولتی را وزارت از روی چه قاعده می پردازد ثانیاً اگر بعضی از مصارف را که وزارت مالبه امروز می پردازد در موقع گذشتن بودجه اگر مجلس تصویب نکرد مسئولیت این وجوه مصرف شده بعهد کی خواهد بود ثالثاً آیا ممکن بود وزارت مالبه مأموریت وصول مالیات تجدید تریاک و قیام را در ولایات

بعهد پیشکارها واگذار کند یاخیر را بمأ دستور - العملی را که وزارت مالبه درخصوص تجدید تریاک و قیام بمأمورین خود داده است یک صورتی از آن بانجمن های ایالتی و ولایتی داده است که مسبوق باشند از برای نظارت یاخیر ؟

معاون - کلیه مخارجی که وزارت مالبه اجازه میدهد پرداخت آنها را بمخارجات که در قوی نیل مجلس شورای ملی تصویب کرده است مثل حقوق ارباب حقوق یا مخارج ادارات است که مبنای پرداختش همان بودجه هائی است که موقتاً مجلس تصویب کرده است و اضافه هر قدر داده شود مسئولش وزیران وزارتخانه خواهد بود با اضافه هیئت وزراء در باب مأمورین دوایر ثلثه این مأمورین دوایر ثلثه در بعضی از نقاط که ممکن بود یعنی آنجاهائی که می توانستند مأمورین را یکی کنند یکی کردند و در آن مواردی که پیشکارهای مالبه نمیتوانستند اداره نمایند فعلاً مأمور مخصوص فرستاده شده تا وقتی که اطلاعاتشان زیادتیر شود بعد رجوع بآنها بشود در باب صورت یک تعرفه نوشته شده است از طرف وزارت مالبه و فرستاده شده است بمجلس مقدس که ملاحظه نمایند بانجمنها بفرستند که انجمنها مطابق تعرفه در عمل مأمورین نظارت نمایند .

معاضد الملک - اولاً در باب حقوق ارباب حقوق که از روی دستور سابق داده خواهد شد این را خوب بود آقای معاون توضیح میدادند که از روی چه قانونی داده خواهد شد تومانی تومانی می دهند یا کسر خواهند کرد و قاعده کلی دارد یا نه در فقره چهارم که فرمودند صورتی از وصول این مالیات تجدید و قیام بمجلس فرستاده اند این مدتی را که شروع کرده اند باینکار اگر یک صورتی هم میدادند بانجمنهای ولایتی و ایالتی یا این که آن صورت از مجلس می گذشت گمانم اینست که خیلی بهتر بود برای اینکه مأمورین دوایر ولایات از قرارداد پورتنی که میرسد خیلی از حدود خود تمدی می کنند و معلوم نیست از روی چه قاعده این تمدی رامی کنند

معاون وزارت مالبه - در خصوص پرداخت حقوق ارباب حقوق همان طوریکه عرض کردم عجالتاً وزارت مالبه برسم علی الحساب اجازه داده است تومانی پنجهز ارداده شود و در خصوص تعرفه مقصود وزارت مالبه آن بود که مجلس تصویب کند و بعد بفرستند بانجمنها و همان طوریکه فرمودید انجمنها هم تقاضا کرده بودند عجالتاً انجمنها هم نظارت می کنند تا قانونی از مجلس مقدس بگذرد .

رئیس - جمعی از آقایان تقاضای جلسه خصوصی کرده اند بنابر این فردا سه فروب مانده یک جلسه خصوصی منعقد خواهد شد

ارباب کیخسرو - رأی گرفته شد چهارشنبه برای مطالب مهم و آنروز مجلس علنی است .

رئیس - بعضی مطالب که میخواهند در جلسه خصوصی مذاکره کنند وقت هم نداریم اگر فردا هم نباشد باید پس فردا خصوصی تشکیل کنیم در هر صورت یکی از این دو روز را قرار میدهم فردا که روز چهارشنبه است یا پس فردا که پنجشنبه است و **کیل التجار** این جلسه خصوصی را کی

تقاضا کرده است .

رئیس - جمعی از آقایان دستور جلسه آتیه همان بقیه شور دیوان محاسبات است .
(مجلس هنگام غروب ختم شد)

جلسه ۱۴۴

صورت مشروح روز پنجشنبه ۱۰ شهری
رمضان المبارک ۱۳۲۸

مجلس دو ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب در تحت ریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد .
صورت مجلس روز سه شنبه ۸ را آقای معاضد الملک قرائت نمود .

رئیس - در باب صورت مجلس اگر ملا نظاتی هست بفرمائید .

فهییم الملک - جزء اشخاصیکه بوقت حاضر نشده اند بنده را نوشته اند خیلی تعجب میکنم بنده قبل از آنی که هیئت رئیس حاضر بشوند در مجلس حاضر بودم .

آقا شیخ مهدی - بنده هم حاضر بودم و حاضر و غائب نویس اسم بنده را در جزء غائبین نوشته است .

دکتر علیخان - در خصوص دیر آمدن اشخاصیکه بوقت حاضر نمیشوند چندین مرتبه مذاکره شده و بالاخره قرار شد در صورت مجلس نوشته شود و باوجود این می بینم که هیچ فایده نبخشیده است برای اینکه می بینم بعضی هاستند که ابداً سر وقت حاضر نمیشوند بنده میخواهم عرض کنم که ممکن است یک روزی رامعین کنیم که بنشینم و در باب این مطلب یک جزئی که بوقت حاضر شدن و کلاً باشد قرار قطعی بگذاریم و در صورتیکه نتوانیم برای یک همچو مطلب جزئی قرار قطعی بدهیم چطور میتوانیم در کارهای اساسی داخل شویم و بگذاریم الان یکسال است که در این باب مذاکره شده و مخصوصاً بنده در این مدت مکرر در این باب اظهار کرده ام و بجائی نرسیده است و خیلی بد است از برای ما که بعد از یکسال نتوانیم قراری بدهیم که سر وقت حاضر شویم

منقصر السلطان - آقای آقامیرزا داود خان راجع غائبین بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده اطلاع دارم که مرض کایه دارند و حالشان خیلی سخت است و از این جهت نمیتوانند حاضر شوند .

(دیگر اظهاری نشده رئیس صورت مجلس را امضاء نمود .)

(آقا میرزا ابراهیم خان راپورت کمیسیون هارا راجع بعده جلسات و اسامی حاضرین و غائبین آنها از قرائت قرائت نمود .)

(۱) کمیسیون قوانین مالبه در این هفته دو جلسه تشکیل شد دوشنبه سه ساعت بغروب شب پنجشنبه دو ساعت از شب گذشته (جاسه اول) غائبین - میرزا اسدالله خان - متین السلطنه - دهخدا - میرزا داود خان مریض .

حاضرین - صدیق حضرت - میرزا مرتضی قلی خان - فهییم الملک - معزز الملک - ارباب کیخسرو - محمد هاشم میرزا - ابوالقاسم میرزا - نیر السلطان .

جلسه دویم (غائبین) - میرزا اسدالله خان - دهخدا - میرزا داود خان و صدیق حضرت مریض .
حاضرین - میرزا مرتضی قلیخان - فهییم الملک